

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

The Provincial Library City

UKRAINIAN LABOR NEWS

Адреса: Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. — Published three times a week: on Tuesday, Thursday and Saturday.

Address: Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

РІК VIII.

Ч. 32 (775).

ВІТРОК, 16. БЕРЕЗНЯ 1926.

WINNIPEG, MAN.

TUESDAY, MARCH 16th, 1926.

No. 32 (775).

VOL. VIII.

ЗВІТ КОМІСІЇ ПРО ВУГЛЕВУ ІНДУСТРІЮ У ВЕЛ. БРИТАНІЇ.

Комісія рекомендує, щоб вуглеві майни перейшли на державну власність, але не були націоналізовані.

Лондон, 12. березня. — Королівська вуглева комісія, назначена шість місяців тому назад для розслідування вуглевої індустрії, оголосила довго очікуваний звіт, в якому рекомендує, щоб вуглеві майни у Великій Британії перейшли на державну власність, але були далі заведені приватними підприємцями під наглядом уряду.

В той сам час комісія заявляє проти націоналізації, як це рекомендувала Майнерська Федерация.

Звіт каже, що реорганізація вуглевої індустрії є konieczна, і пропонує численні рекомендації в документі, що має 2,000

друкованих сторінок. Звіт є одностороннім і підписаний головою комісії сер Гербертом Семюелом та сер Вільямом Бевериджом, генералом сер Гербертом Лоренсом і Кеннетом Лі. Всі ці люди є визначні в британському індустріальному житті, але ні один з них не є зв'язаний з вуглевою індустрією.

В своїй звітній комісії не годиться також з поглядом власників копалень, які кажуть, що єдиним виходом з положення є знизка платні, збільшення годин праці й знизка зарплатних виплат через обниження платні залізничорозничникам.

РУМУНСЬКИЙ УРЯД ПІД ПРОВОДОМ БРАТІЯНУ ЗРЕЗИГУВАВ.

Безпосередньо причиною упадку уряду була поразка ліберальної партії під час виборів до міських рад.

Букарешт, Румунія, 8. березня. — Реакційний уряд Братіану сьогодні зрезигнував. Безпосередньо причиною упадку уряду була велика поразка ліберальної партії під час останніх виборів до міських рад. Опозиційній партії здобули в тих виборах майже 80 проц. всіх мандатів. Були це перші вибори в Румунії за останніх 10 років.

Кажуть, що Братіану уступив на домагання самого короля, який боявся вибуху революції на випадок, як він остане

дає при владі. Уважають, що буде утворений тепер коаліційний кабінет з партій, що були в опозиції до уряду Братіану. Ця опозиція складалася з націоналістичної і селянської партій. Провідником націоналістичної партії є др. Йорга, а селянської — др. Люпу. Імена обох згадують як кандидатів на жайбутнього прем'єра.

Десятьрічне правління братів Братіану належить до найбільш жорстоких і кровавих режимів в історії Румунії.

ПОВСТАННЯ ПРОТИ ФРАНЦУЗІВ В СИРІЇ ЩОРАЗ ЗРОСТАЄ.

Єрусалим, 12. березня. — Проти французької влади в Сирії повстав ще один провідник арабського племені. Є ним емір Фаур, який був лояльним до Франції від 1922 року. Його племя знаходиться на півдні від Дамаску. Прилучення еміра до повстанців дуже скомплікувало війну, що ведеться між друзями і Французами.

Фаур, який вперше боровся з Французами в 1922 році і від тоді був для них великою допомогою, наступає в напрямі Дамаску з полудня і дотепер всюди відносив побіди над французькими жовнірами. Звістка французьких військ і продовжуване повстання племен є причиною того, що Фаур покинув Французів і звернувся проти них своєю зброєю.

В ЮГОСЛАВІЇ ПЕРЕВЕДЕНО НОВІ АРЕШТУВАННЯ КОМУНІСТІВ.

Білогор, Югославія, 10. березня. — По країні знову пролітає гурган білого терору, котрий, здавалося, на деякий час притих. Протягом кількох днів югославська жандармерія арештувала більше як 200 видних діячів професійного руху, більшість з котрих є членами Комуністичної Партії.

Серед арештованих є бувший комуністичний посол Коста Новакович. Робітники розказують, що під час арештування його сильно побито. Від побиття голова його опухла, а на лобі остали глибокі шрами. Помімо того його відмовилися взяти до шпиталю. Важне те, що уряд до цього

часу не уважав за відповідне подати причини арештування й нових члв.

ЕПИСКОПАМ ПРИКАЗАНО ВИХАТИ З МЕКСИКА.

Джалала, Мексика, 13. березня. — Римо-католицький єпископ Палланті покинув свій пост згідно з розпорядком уряду, який загрозив йому прогнанням, якщо він відомиться опустити країну добровільно. Єпископові Тегантенку також приказано забратися. Лише одному єпископові дозволено тепер бути в стейті Вера Круз.

Лекції професора Ската Нірінга у Вінніпегу

ВИЗНАЧНИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ЕКОНОМІСТ КАЖЕ, ЩО РАДЯНСЬКИЙ УРЯД Є НАЙТРИВКІШИЙ ЗІ ВСІХ УРЯДІВ В ЄВРОПІ. — ВЕЛИКІ ДЕРЖАВИ В ШЛОМУ СВІТІ ПРИГОТОВЛЮЮТЬСЯ ДО ЗАХОПЛЕННЯ ВЛАДИ, НИЖ РОБІТНИКИ КОТРОЇ ІНШОЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КРАЇНИ.

Минулого тижня проф. Скат Нірінг зі Злучених Держав вголосив у Вінніпегу кілька лекцій, які подаємо понижче в скороченню.

"Що я бачив в Росії?"

В лекції під повним назвою проф. Нірінг сказав, що населення Радянського Союзу маєть так само добре, коли навіть не ліпше, як робітники в кожній іншій європейській країні.

Під час двомісячного побуту в Радянському Союзі проф. Нірінг подорожував сам один і зустрічався з робітниками й селянами. У відповідь на його запит, чи їм живеться ліпше, як перед революцією, він загалом одержував всюди відповідь, що так.

Однією з важних характеристик Радянського Союзу є діти, сказав Нірінг. Він ніколи не бачив школярів, щоб виглядали ліпше і чулися більше щасливіми, як діти в Радянському Союзі. Вони всі добре убрані й нагороджені.

Проф. Нірінг говорив обширно про школи і сказав, що у вищих школах діти робітничої класи дістають безплатно науку, приміщення, харч і навіть гроші готівкою. Зате дітям буйвої аристократії взагалі тяжко дістатися до школи, а для дітей буржуазії школа є дуже коштовною.

Лектор пояснив відносини на заводах і в фабриках, де робітничі виконавчі комітети наглядають за виконанням кон-

трактів, заключених між управою і робітниками. Він згадав також про заведення дитячих садків і шкіл при фабриках.

Робітник в Радянському Союзі має більше свободи, ніж робітник всякої іншої європейської країни, сказав проф. Нірінг. Вісім-годинний день праці, 44-годинний тиждень, з одним вільним днем кожного тижня, є звичайною річчю.

"Застановіть війну!"

"Великі держави в цілому світі пригортаються до війни і ривалізація у військових приготуваннях є сьогодні так само гостра, як була колинебудь протягом минулих 50 років". Таку заяву зложив проф. Скат Нірінг у своїй лекції п. н. "Застановіть війну!"

Боротьба великих держав за торгівлю, сирі матеріали та спроможу вкладати капітал у підприємства — спричинила останню війну і є причиною теперішніх приготувань до війни, сказав Нірінг.

Що треба робити, щоб можна було застановити війну, яку тепер приготується? спитав лектор. П можна застановити лише економічною і соціальною перебудовою. Зубів милитаризму ніколи не можна буде вибити, поки існує імперіалізм, а імперіалізм є квіткою капіталізму.

"Бритійське робітництво змагає до влади"

В лекції під повним назвою проф. Нірінг сказав, що робітники у Великій Брита-

нії є ближчі до захоплення державної влади, ніж робітники котрої іншої європейської країни. Бритійське робітництво щораз більше переходить на дорогу індустріальної акції, замість акції політичної.

В теперішній час ця акція може прибрати форму генерального страйку. Пізніше це буде означати захоплення економічної влади при допомозі прямих акцій.

"Трівкість радянського уряду"

В лекції "Трівкість радянського уряду" проф. Скат Нірінг заявив, що радянський уряд є найтривкіший зі всіх великих урядів в Європі. Радянська держава була першою країною в Європі, що поставила твердо на ноги свої фінанси без позичок з Вол стріту, себто від американських банкірів.

Радянський уряд є також найстаршим урядом зі всіх урядів у більших країнах в Європі.

Проф. Нірінг говорив далі про те, як радянська влада постачає населенню всі потрібні товари по ціні їх продукції та дає кожному змогу мати вільний час. Він говорив також обширно про рівноправність жінок у всіх ділянках життя.

Проф. Скат Нірінг у Укр. Робітничому Домі.

В минулу середу вечером, по скінченню своєї лекції, проф. Скат Нірінг заостиг до Українського Робітничого Дому, де провів більше як годину часу на розмові з товаришами.

Коли йому показали салю Укр. Роб. Дому і поінформовано його, що все це було збудоване за вільні датки українських робітників, він висловив немале счудування.

3 КИТАЙСЬКИХ ФОРТІВ ОБСТРІЛЮВАНО ЯПОНСЬКИМІ МІНОНОСЦІ.

Один японський офіцер і два моряки були ранені. — Японія вислала протест до Китаю, а Китай до Японії.

Пекин, Китай, 13. березня. — Коли два японські міноносці пішли вчора рікою Пей поніше Тіен Тсіні, на них стріляли з китайських фортив близько гирла ріки, які знаходяться в руках китайської народної армії.

Під час бомбардування уживано машинних крісів і потєвних батарей. Один японський офіцер і два жовніри були ранені.

Міноносці залишили спробу плести горі рікою і повернули до Тангу, близько гирла ріки, де стоять два інші японські міноносці.

Японський генеральний консуль в Тіен Тсіні заложив сильний протест проти акції команданта китайської народної армії.

Пекин, Китай, 13. березня. — Кенчі Чі Йошизава, японський міністер до Китаю, висі сьогодні протест до китайського міністерства закордонних справ проти обстрілювання двох японських міноносців китай-

ською народною армією в Таку.

В ноті до японського міністра міністерство закордонних справ виправдує інцидент, кажучи, що міноносці не придержувалися навігаційних правил. Нота каже, що китайські жовніри, маючи сумнів щодо ідентичности корабля, стріляли на знак остороги.

Пекин, Китай, 13. березня. — Китайське міністерство закордонних справ вручло сьогодні японській легаші протест проти вчерашнього нападу двох японських канонірок на ріку Пей.

Китайський протест каже, що канонірки з'явилися на ріці без попереднього про це повідомлення китайського народного війська в форті Таку.

Японські канонірки були прогнані Китаїцями. Вони відступили до моря, безуспішно відстрілюючи в сторону батарей форту.

ЧЕСЬКІ КОМУНІСТИ В ОБОРОНІ ПРИКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Компартія Чехословаччини протестує проти політики уряду супроти національних меншостей.

Прага, 10. березня. — Центральний Комітет Комуністичної Партії Чехословаччини видав маніфест, в якому протестує проти чехословацького уряду, що втрушує взяті на себе зобов'язання супроти національних меншостей.

Цей маніфест видано після того, як чехословацький уряд обкрив права національних меншостей, в тому числі й право користування своїми мовами. В протесті вказано на те,

що в останніх часах чехословацький уряд пішов слідом за жандармів більшої Австро-Угорщини.

Комуністична Партія підчеркує, що нова політика чехословацьких урядників з Масаариком на чолі є явним порушенням угоди, що була заключена між Чехословаччиною і Прикарпатською Україною.

До протесту прилучилися також німецькі радикальні групи в Чехословаччині.

РІЖНІ ВІСТІ

ДЕЛЕГАЦІЯ МАЙНЕРІВ У ПРЕМ'ЄРА РОВДСА.

Галафакс, Н. С., 13. березня. — Делегация майнерів 26. дистрикту Юнайтед Майн Воркерс оф Америка з Глейс Бей була вчора у прем'єра Ровдса і членів уряду та домагалася, щоб провінційний парламент ухвалив поправку до закону про регулювання вуглевих копалень, на підставі котрої лікарська поміч для майнерів за певною оплатою мала б бути примусовою.

Недавня угода між майнерською юнією а Бритіш Емпайер Стіл Корпорейшен мала точку про оплату лікарів за їх поміч в угоді не було.

ІТАЛІЯ НЕ БУДЕ МАТИ ВИБОРІВ ДО 1929 Р.

Кремона, Італія, 13. березня. — Італія не буде мати політичних виборів до 1929 року, коли буде вибраний парламент з виключно фашистських послів. Таке оповіщення зробив секретар фашистської партії Фаріначі.

Теперішній парламент, сказав Фаріначі, провадив свою роботу так добре, що він буде продовжуватися до 1929 року. Тоді вибори відбудуться багато інакше, як вони відбувалися в

минулому. Всіх кандидатів на посади назначити уряд і фашистська партія.

ЕКЗЕКУТИВА ЮНІЙ ВИКЛЮЧИЛА ЙОГАНСЕНА.

Мелбурн, Австралія, 9-го березня. — Часопис "Мелбурн Гералд" повідомляє, що екзекутива федеральної юнії моряків виключила Джейкоба Йогансена, секретаря юнії й одного з провідників недавнього неофіційного страйку британських моряків в австралійських портах, разом з іншими членами юнії за мнине порушення правил юнії.

З Сідні повідомляють, що Йогансен зигнорує рішення екзекутиви й буде продовжувати свої обовязки як секретар юнії.

ДЕ ВАЛЕРА НЕ ЗРІВАВ З РЕПУБЛІКАНЦЬМИ.

Дублін, Ірландія, 12. березня. — Імон де Валера, який зрезигнував вчора з президентства, заявив сьогодні, що його резигнація була потрібна для того, щоб мати свободу висловити свої погляди, і вона не означає ніякої зміни в його основній політиці ані зрівняння з республіканською справою.

ДАНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ СКАСУВАВ АРМІЮ.

Копенгага, Данія, 13. березня. — Данський парламент ухвалив вчора в третьому читанні законопроект про роззброєння, який цілковито скасує данську армію й флоту, полишаючи лише прикордонну і цлову сторожу та кілька човнів для прибережної служби. Законопроект перейшов 75 голосами проти 71.

Константинополь, 9. березня.

— Турецький уряд заявив, що не признає угоди, яку заключила Велика Британія та Ірак в справі приналежности Мосуля.

"ОБРОНЦА ВІЛЬНА" ПІШОВ У ВІДСТАВКУ.

Особа маршалка Пільсудского все ще не дає спокою кабінетові міністрів. Недавно уступив міністер публичних робіт Морачевскі, який домагався, щоб Пільсудского знову втягнути до чинної служби. З тої самої причини уступив і міністер військових справ "оборонца Вільна", генерал Желіговскі. Він старався, щоб Пільсудского назначено шефом генерального штабу, на місце уступлюючого з тої становиска ген. Кесслера. Тому, що ці старання не увінчалися успіхом, Желіговскі подався 9. лютого до димісії.

ТРОЦЬКИЙ БУДЕ ДАВАТИ ЛЕКЦІЇ ПРО ЖУРНАЛІСТИКУ.

Москва, 10. березня. — Московський інститут журналізму запропонував Троцькому катедру журналістики. Не дивлячись на те, що Троцький займає кілька відповідальних постів при найвишій раді народного господарства, він прийняв пропозицію інститута.

Головні теми лекцій, які відчитав Троцький, будуть такі: Головні недуги нашої (радянської) преси і способи її вилічення.

Газетна інформація. Мова і стиль газети.

Зв'язок з читачем і вивчення його потреб.

Вивчення робкорів і селянства.

Львів, 18. лютого. — Тутешні газети подають вістку з Праги, що українська імїграція в Чехословаччині готова вїхати масово на Радянську Україну. Кажуть, що в цій справі веде там переговори з радянським представником проф. Степан Рудницький. Заходи в цій справі мав поробити проф. Михайло Грушевський.

ЛЕКЦІЯ СКАТА НІРІНГА В РІДЖАЙНІ.

Ріджайна, Саск., 13. березня. — "Коли запанує мир, він буде зведений робітничим рухом. Імперія роблять війну. Вони робили це тисячі років і будуть знову це робити. Європейський імперіалізм має довгий рекорд творення воєн. Історія робітничого руху була протестом проти війни". Таку заяву зробив тут вчора

вечером проф. Скат Нірінг з Нью Йорку, який прибув до Ріджайни, щоб вголосити тут три лекції. Перша його лекція була: "Чинники мира". На мітингу ухвалено резолюцію до федерального уряду, щоб він встановив пенсію для осіб поперх 60 років життя, що потребують допомоги.